

EUROKONWERSATORIA

1. konwersatorium
koordynatorka: Joanna Różycka-Thiriet

24 lutego 2021 r.
j.rozycka@schuman.pl

Temat: Integracja europejska – od genezy do dziś

PORTRETY MNIEJ ZNANYCH MĘŻCZYZN I KOBIET

Źródło: Bundesarchiv, Bild 183-19000-2453 / CC-BY-SA 3.0

Robert Schuman (1886-1963) urodził się w Luksemburgu z ojca Lotaryńczyka i matki Luksemburki. Z racji na swoje pochodzenie i miejsca dorastania władał luksemburskim, francuskim i niemieckim. Po ojcu odziedziczył miłość do Lotaryngii. A po matce głęboką religijność. Schuman czuł się Francuzem, ale dobrze znał Niemców (choćby z czasów studiów). Był człowiekiem pogranicza, który na własnej skórze doświadczył zmian granic i wojen światowych. Wpłynęło to na jego poglądy w kwestii pokoju i pojednania. W 1919 roku został deputowanym do niższej izby francuskiego parlamentu. Był parlamentarzystą do 1962 (z wyjątkiem okresu w trakcie II wojny światowej). W międzywojniu jako deputowany angażował się w proces integracji regionów Lotaryngii i Alzacji (zwróconych Francji po I wojnie) z francuskim systemem prawnym, podatkowym, z systemem edukacji oraz w uregulowanie kwestii wyznaniowych (we Francji od 1905 roku obowiązuje rozdział Kościoła od państwa, a w tych dwóch regionach nadal obowiązuje konkordat z Watykanem). Podczas II wojny światowej Schuman był prześladowany przez nazistów (m.in. kilka miesięcy siedział w więzieniu). W 1946 roku został po raz pierwszy ministrem – ministrem finansów. Następnie przez kilka miesięcy był premierem (1947-1948). Ale w świadomości Europejczyków Schuman zapisał się przede wszystkim jako francuski minister spraw zagranicznych (1948-1952). To właśnie pełniąc to stanowisko ogłasza 9 maja 1950 roku słynny plan Schumana. Prawdziwy autor planu to jednak **Jean Monnet**, który przyszedł ze swoim pomysłem do ówczesnego ministra spraw zagranicznych Francji. Zastęga Schumana polegała na tym, że odważył się firmować i zrealizować ten plan, jako minister wziął odpowiedzialność za pomysły zawarte w tej propozycji – nawiązanie współpracy z Niemcami zaledwie kilka lat od zakończenia krwawego konfliktu. Schuman był zresztą zwolennikiem francusko-niemieckiego pojednania już w okresie międzywojennym. Plan Schumana stał się fundamentem Europejskiej Wspólnoty Węgla i Stali (EWWiS) utworzonej w 1951 roku. Rozpoczął proces integracji europejskiej i pojednanie europejskich narodów po II wojnie.

Źródło: https://europa.eu/european-union/sites/europaeu/files/docs/body/jean_monnet_pl.pdf

Jean Monnet (1888-1979) to prawdziwy *self-made man*, który choć skończył edukację w wieku 16 lat i na początku kariery zawodowej pracował jako handlarz koniaku w rodzinnej firmie, odcisnął swe piętno na powojennych losach Europy. W czasie I wojny światowej podobnie jak Schuman nie został wysłany na front i zajmował się koordynacją zaopatrzenia Francji i Wielkiej Brytanii. W trakcie II wojny pomagał USA. Jego refleksje na temat zapewnienia Europie trwałego pokoju i zjednoczenia sięgają czasów II wojny światowej. Był pierwszym przewodniczącym Wysokiej Władzy (instytucji Europejskiej Wspólnoty Węgla i Stali będącej protoplastką dzisiejszej Komisji Europejskiej). Po odejściu ze tego stanowiska w 1955 roku założył Komitet Akcji na rzecz Stanów Zjednoczonych Europy, który był grupą nacisku składającą się z europejskich liderów związkowych i przywódców partii chadeckich, liberalnych i socjalistycznych (partii komunistycznych nie zaproszono do udziału). Komitet działał

Co-funded by the
Europe for Citizens Programme
of the European Union

Działania Fundacji Schumana są współfinansowane przez Unię Europejską w ramach Programu *Europa dla Obywateli*.

Komisja
Europejska

Eurokonwersatoria objęte są honorowym patronatem Przedstawicielstwa Komisji Europejskiej w Polsce.

w szczególności na rzecz współpracy w sektorze energii atomowej i przyczynił się do powstania Europejskiej Wspólnoty Energii Atomowej.

DOBRCZE POWIEDZIANE – FRAZA DNIA

Bundesarchiv, Bild 183-39998-0427 / CC-BY-SA 3.0

(...) Za chwilę, za sprawą naszych podpisów narodzą się Wspólny Rynek i Euratom. Co to oznacza? Tyle rzeczy. A na początek uroczyste potwierdzenie głębokiej solidarności między 6 narodami, które tak często w historii znajdowały się w przeciwnych obozach, stojąc naprzeciwko siebie na polach bitew, a które teraz łączą się i jednoczą poprzez bogactwo swojej różnorodności na rzecz obrony tego samego humanistycznego ideału.

Ponieważ poprzez ekonomię i szczegóły techniczne chodzi właśnie o to.

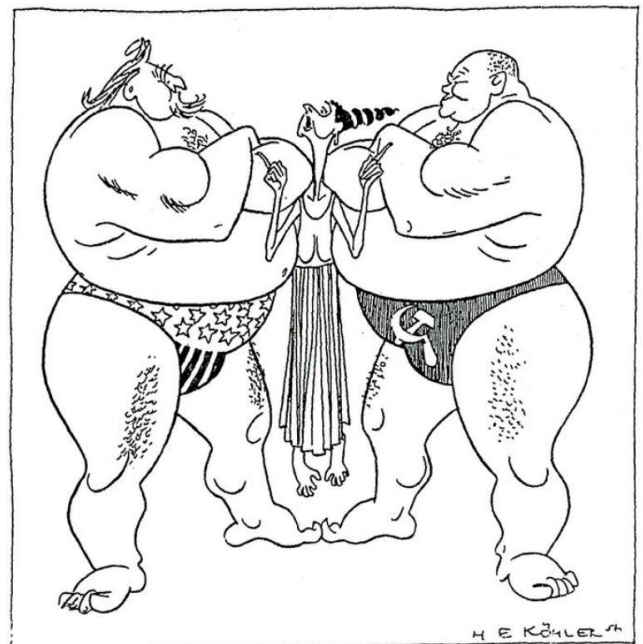
Zniknięcie ceł, wspólne zewnętrzne taryfy, tyle rzeczy skomplikowanych i niekiedy tajemniczych nie powinno nam przesłaniać jasnej rzeczywistości faktów.

To prawda, że chodzi o dobrostan materialny naszych narodów, ekspansję naszej gospodarki, postęp społeczny, całkowicie nowe możliwości przemysłowe i handlowe, ale dzięki temu wszystkiemu chodzi przede wszystkim o obronę, uratowanie cywilizacji, reguł moralnych, koncepcji życia, której miarą jest człowiek braterski i sprawiedliwy. Tym razem ludziom Zachodu nie zabrakło odwagi i nie zadziałali zbyt późno.(...)

- fragment wystąpienia **Paula-Henriego Spaaka**, ówczesnego ministra spraw zagranicznych Belgii, z okazji ceremonii podpisania Traktatu ustanawiającego Europejską Wspólnotę Gospodarczą i Traktatu ustanawiającego Europejską Wspólnotę Energii Atomowej (Rzym, 25 marca 1957 roku). Spaak, polityk socjalistyczny, uważany jest (m.in. obok chadeka Schumana i technokraty Monneta) za jednego z tzw. ojców założycieli Unii Europejskiej. Był wielokrotnie szefem dyplomacji i dwukrotnie premierem Belgii. Międzyrządowy komitet pod jego kierownictwem obradujący w 1956 roku i złożony z przedstawicieli 6 państw przygotował tzw. raport Spaaka, w którym przedstawiono zręby Europejskiej Wspólnoty Gospodarczej i Europejskiej Wspólnoty Energii Atomowej. Stały się one podstawą późniejszych negocjacji. Już w 1944 Spaak był współtwórcą unii celnej między Belgią, Holandią i Luksemburgiem. Był też współzałożycielem NATO i jego sekretarzem generalnym.

INTERNET, CZYLI CO W TRAWIE PISZCZY

<http://www.cvce.eu/> - strona internetowa Wirtualnego Centrum Wiedzy o Europie w Luksemburgu. Niezwykle bogate źródło materiałów na temat integracji europejskiej, zwłaszcza jej genezy czy stosunków francusko-niemieckich. Zawiera fiszki tematyczne, zdjęcia, diagramy, karykatury, transkrypcje wywiadów ze świadkami epoki. Zasadniczo językiem źródeł jest francuski, ale wiele informacji dostępnych jest także po angielsku i niemiecku, a niekiedy w innych językach.

Europa

„Verderben Sie sich's nicht ganz mit mir, meine Herren – ich besinne mich eben, ob ich nicht doch die dritte Kraft werde . . . . .“

Europa: „Panowie, w waszym interesie jest pozostanie ze mną w dobrych stosunkach, bo myślę, że stanę się trzecią siłą...”. Karykatura niemieckiego rysownika Köhlera z 1957 roku.

Źródło: KÖHLER, Hanns Erich. *Pardon wird nicht gegeben*, Karikaturen unserer Zeit. Hannover: Fackelträger-Verlag-Schmidt-Küster GmbH, 1957) Copyright: (c) Köhler (<http://www.cvce.eu/>)

Co-funded by the
Europe for Citizens Programme
of the European Union

Działania Fundacji Schumana są współfinansowane przez Unię Europejską w ramach Programu Europa dla Obywateli.

Komisja
Europejska

Eurokonwersatoria objęte są honorowym patronatem Przedstawicielstwa Komisji Europejskiej w Polsce.